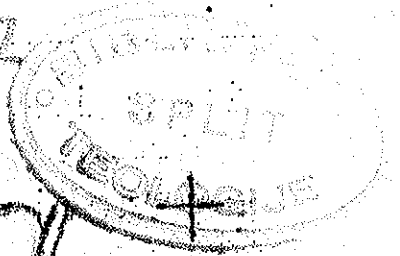

01-2/1961-62

+ SLUŽBA +

B
O
Ž
J
A

K O R I Z M A

Misal i Časoslov korizmenog doba obuhvaća plimu liturgijskih sadržaja. Ti su liturgijski dani vrelo motiva koji su preuzeti u ostale dijelove liturgijske godine, napose u Došašće. Pravi izražaj liturgijskog obilja susrećemo u velikim temama koje liturgija Korizme iznosi i velikom jasnoćom naglašava. Ujelina korizmene liturgije provodi i danas spasonosnu inicijaciju koja bi - s malo razumijevanja i dobre volje s naše strane - mogla donijeti plodove velikih duhovnih vježba.

1. PLIMA LITURGIJSKIH SADRŽAJA Korizmeno doba, koje se proteže od Jutarnje Čiste srijede do isključivo Mise Uskrasnog bdjenja, pruža nam NAJIZRAĐENIJI, NAJDOTJERANIJI I NAJVREDNIJI DIO LITURGIJSKE GODINE. Korizma je svojom arhitektonikom, misaonim bogatstvom i puninom ideja upravo obogatila ostale dijelove liturgijske godine. O tome svjedoče liturgijski spomenici i razlaganja genetičke

+
+
+

liturgike. Tako je na pr. dio molitve nad pukom u ponedjeljak iza 3. nedjelje u Ko-
postao idejom vodiljom svih nedjeljnih mo-
litava u Došašću. O idejnom utjecaju Koriz-
me na Došašće svjedoči i srodnost 3. ne-
djelje Došašća /Gaudete/ s 4. nedjeljom
Korizme /Laetare/. Ako uočimo nastojanja,
da se Došašće vremenskim trajanjem izjed-
nači s Korizmom, kako se to još sada oči-
tuje u milanskoj /ambrozijanskoj/ liturgi-
ji, onda nam je jasno da se plima liturgi-
jskih sadržaja Korizme upravo prelijeva u
Došašće.

O izrađenosti i dotjeranosti misnih
obrazaca korizmenog doba nije potrebno ni-
ti navoditi dokaze. Dovoljno je tek spome-
niti činjenicu da svaki dan u Korizmi ima
svoj posebni misni obrazac. K tome valja
pripisati vlastita predslovlja, razmjerno
nešto veći broj čitanja i završnu molitvu
nad pukom.

2. VELIKE KORI- ZMENE TEME

Korizma usredotočuje u
sebi idejno i praktično
spremanje i osposoblja-
vanje vjernika za pravilno sudjelovanje u
tajnama Otkupljenja. Djelo Otkupljenja je
bit korizmenih liturgijskih očitovanja.

Samo se djelo Otkupljenja po svojim
plodovima očituje u milosnom djelovanju
sakramenata. Sakramentalni je život u mi-
snim obrascima izravno naznačen u nekoli-
ko smjerova. Središnje mjesto u korizme-
nom nastojanju zauzima svakako POKORA. Od
Ciste srijede do pomirbe na Veliki četvr-
tak sve se nastojanje vjernika ima odvijati

ti u duhu zadovoljštine za javne i tajne prijestupe. Isusovo opraštanje grijeha, kako to nalazimo u evanđeoskim otsjecima korizmenih Misa, ima prvotnu svrhu da uzdrži u nama pravi duh ustrajnosti u pokori, kajanju, odluci i spremnosti skrušeno ispovijedati svoje grijeha.

Naviještanje PRESVETE EUHARISTIJE i njezina ustanova najsvčaniji su i najradosniji časovi korizmene liturgije. Gotovo jednaku svečanost i radost ima Crkva spremanjem katekumena na sv. Krst.

Još su dvije velike korizmene teme što ih liturgija klasično crta. Jedna se povezuje s boždanom trostruke požude u čovjeku. Najopasnija je svakako požuda duha jer najbrže dovodi u okorjelost. Žalosna povijest farizejske zlobe očitovala se u razmjerima koji nadilaze redovnu ljudsku slabost pa i pokvarenost. Došli su dotle da su izravno ništili istinu i zatirali grubom silom Božju objavu i neprevarljiva svjedočanstva o njoj. Druga tema otkriva djelovanje anđela odmetnika u ljudskom životu.

3. KORIZMENE "VELIKE DUHOVNE VJEŽBE" Velike duhovne vježbe, kako ih je ostvario sv. Ignacije Lojolski, raspravljaju o temelju /fundamentat/, o skrovitom i javnom Kristovu životu, njegovoj muci i uskrsnuću. Čitavo se gradivo prema njemu zamišljenih duhovnih vježbi može podijeliti u četiri sedmice. One nisu kruto međusobno razgraničene, već se prema individualnim potrebama pojedinca veoma gibivo prilagođuju vremenski

i tematski njegovu duhovnom ozračju i vidima. Vremenski mogu trajati i redovno traju trideset dana a i više. Dr Milan Beluhan načinio je takve tridesetdnevne duhovne vježbe i mnogo puta javno zahvaljivao Bogu za taj dar. Danas se već pokušava napisati knjige za takve velike duhovne vježbe koje će pojedinac voditi sam. Taj se lijepi posao preporučuje dušama koje zbog posla ne mogu ostaviti svoj dom, a ipak mogu ostvariti dnevno bar jedan i pol sata raspoloživa vremena.

U nedostatku prikladnog priručnika, a možda i zbog nepoznavanja stranih jezika i li zbog drugih razloga, većina se u svom životu neće okoristiti gornjom mogućnošću. Kako bi bilo da pokušamo s "korizmenim" duhovnim vježbama na temelju misnih obrazaca? U spomenutim su misnim obrascima dohvaćene vječne istine /fundament/, dobro je osvijetljen Isusov život, njegova muka i smrt. Nije to poređano u sustav, ali svaki nam dan s dva razmatranja po 45 minuta u obilnoj mjeri može osvijetliti odnos svijeta i nadsvijeta, naravi i nadnaravi, grijeha i kreposti, opaćine i svetosti, prokletstva i blagoslova. Ove i njima srodne suprotnosti svojim zornim izričajima upravo će nas siliti na mučni ali prijeko potrebni preobražaj duhovnog nazora i životnih navika da se podudaraju s Kristovom naukom i njegovim primjerom.

Bogatstvom ideja i tema i mogućnošću duhovnih vježba Korizma nam može pomoći da započnemo živjeti intenzivnim liturgijskim životom.

V E L I K I T E D E N

1. Pretresljivi SMISEL najbogatejšega liturgičnega tedna v cerkvenem letu je naj lepše orisan v dekretu, s katerim je bil dne 16. novembra 1955 celoten red velikega tedna obnovljen: "Največje skrivnosti naše ga odrešenja, namreč trpljenja, smrti in vstajenja našega Gospoda Jesusa Kristusa, si je sveta mati Cerkev že od apostolskih časov prizadevala vsako leto obhajati s prav posebnim spominom. Predvsem so se poglavitih dogodkov teh skrivnosti, namreč KRISTUSA KRIZANEGA, V GROB POLOŽENEGA IN V STALEGA /sv. Avguštín, 14. pismo/, spominjali v posebnih treh dneh; kmalu so dodali slovesen spomin proslavitve sv. Rešnjega telesa; končno se je pa na poslednjo nedeljo pred trpljenjem pridružilo liturgično obhajanje zmagoslavnega vhoda našega Gospoda, mesijanskega Kralja, v sveto mesto. Tako je nastal poseben liturgični teden, ki so ga zaradi vzvišenih skrivnosti, ki jih obhajamo, imenovali sveti teden in ga obogatili s kar najbolj veličastnimi in prisrčnimi obredi."

2. Namen obnove je izrečno PASTORALEN. To poudarja dodana instrukcija iste kongregacije: "Namen obnovljenega reda velikega tedna je, da bi se častitljive liturgije teh dni, znova postavljene na prave in primerne ure, verniki laže, bolj pobožno in z večjo koristjo udeleževali... Instrukcija naj vernikom kar moč pomaga, da bodo iz žive udeležbe pri svetih obredih prejeli obilnejše sadove."

Instrukcija sama poudarja DUŠNOPASTIRSKO in OBREDNO PRIPRAVO. Sama našteva najvažnejša poglavja, o katerih moramo že v postnem času vernike poučiti. Za cvetno nedeljo naj jih povabimo k slovesnemu obhodu s katerim naj Kristusu Kralju javno izpričamo ljubezen in hvaležnost. Opomnimo jih na pravočasno velikonočno spoved. Ves veliki teden, zlasti zadnje tri dni, jim dajmo priliko, da opravijo spoved. - Za veliki četrtek jih poučimo o veliki ljubezni, s katero je Kristus postavil najsvetejši sakrament in ustanovil duhovništvo. Spomnimo jih na dolžnost bratske ljubezni in odpustčanja ter povabimo, naj sami ta dan skazujejo obilna dela krščanske ljubezni, pa da po opravilu časte sv. Rešnje telo. - Za veliki petek jim med drugim pojasnimo, naj ta dan z vso pobožnostjo počastimo križ, zmagoslavno znamenje našega odrešenja, in pobožno prejmemo telo Gospodovo, ta dan za nas darovano, in tako prejmemo prav ta dan obilne sadove odrešenja. Veliki petek naj vsi preživimo v sveti zbranosti. - O velikonočni vigiliji je treba največ pouka. Velika sobota je "dan najglobljega žalovanja ko Cerkev ostaja pri Gospodovem grobu, premišljujoč Gospodovo trpljenje in smrt. Smisel i namen te vigilije pa je, da se v liturgičnem obredu nazorno pokaže in v duhu obnovi, kako nam je iz Gospodove smrti prišlo življenje in milost."

Obredna priprava na veliki teden zahteva predvsem, da imamo ZADOSTNO ŠTEVILO STREŽNIKOV in da so ti pravtako kakor duhovniki o obredih dobro poučeni. Kakor vse

moramo tudi obrede velikega tedna izvajati natančno, spoštljivo, pobožno in lepo.

3. Naš "BOŽJI GROB" in naše "VSTAJE-NJE". Instrukcija pravi: "Različni kraji in različna ljudstva imajo več priljubljenih navad, ki so zvezane z obhajanjem velikega tedna. Zato naj se krajevni ordinariji in duhovniki, dušni pastirji, trudijo, da bodo te navade, kolikor pospešujejo pravo pobožnost, modro spravili v sklad z obnovljenim redom velikega tedna. Vernike naj pouče o neprecenljivi vrednosti svete liturgije, ki vedno, posebno pa v teh dneh, že po svoji naravi daleč prekaša druge, če prav najboljše pobožnosti in navade."

"Božji grob" in naše ljudsko "vstajenje" spadata med tiste navade, ki jih je treba ohraniti in ki pravo pobožnost pospešujejo. Tako sodi tudi p. J. Löw, namestnik generalnega relatorja obredne kongregacije. Ta pravi: "Vse je treba storiti, da dragoceni navadi "božji grob" in k njemu spadajoče "vstajenje", ki sta pri nas v navadi, ohranimo" /Linzer Quartalschrift 1956 str. 17/.

OPASKA UREDNIŠTVA. - Na Ordinarije spada da običaje usklade s novim obredima. Neka ipak bude slobodno spomenuti da je iz laganje Svetotajstva zloporaba za koju je Sv. Zbor obreda odredio: "abusum esse eliminandum"/n. 274/. Isto vrijedi i za procesiju sa Svetotajstvom na Veliki petak. Sveto je bjelodano dokazao preuzv. Dr C. Banić na lit. dogovoru u Zadru 1956. Dakle: grob bez Svetotajstva, a procesija s križem.